

“Şuşa mədəniyyətinin inciləri”: Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev

Mədəniyyət Nazirliyinin “Şuşa mədəniyyətinin inciləri” layihəsi müxtəlif bölmələr üzrə təqdimatlarla davam edir. “Şuşa ili” münasibətilə həyata keçirilən layihənin “Şuşanın ədəbi həyatı” bölməsinin növbəti təqdimatı Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, böyük dramaturq, nasir, publisist və teatr təşkilatçısı, tanınmış ictimai xadim, Əməkdar incəsənət xadimi Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevə həsr olunub.

gəlir və burada "Pəri cadu" pyesini tamamlayır.

Ə.Haqverdiyev 1906-cı ildə Rusiya Dövlət Dumasına Gəncə quberniyası üzrə nümayəndə seçilir və Peterburqda qalır, "Ağa Məhəmməd şah Qacar" faciəsini yazmaq üçün dövlət kitabxanasında araşdırma aparır. 1907-ci ildə yazıçı yenə həmin faciəyə aid əlavə məlumat toplamaq üçün İrana səfər edir. Faciə ilk dəfə 1907-ci ildə Bakıda səhnəyə qoyulub və uzun illər böyük müvəffəqiyyətlə səhnələrdə oynanıb.

1906-cı ildə "Molla Nəsrəddin" jurnalı nəşrə başlayıb. Ədib dərğidə "Ceyranəli", "Xortdan", "Həkimi-nuni-səğir", "Lağlağır", "Mozalan", "Süpbürgəsəqqal" və başqa imzalarla hekayə, felyeton və publisist məqalələr çap etdirir. Ə.Haqverdiyevin jurnalda dərc olunan "Xortdanın Cəhənnəm məktubları", "Mozalan bəyin səyahətnaməsi", "Marallarım" əsərləri böyük maraqla qarşılanıb.

Müəllifin "Qırmızı qarı", "Ədalət qapıları", "Ağac

kölgəsində", "Vaveyla", "Köhnə dudman", "Baba yurdunda", "Qadınlar bayramı", "Kamran", "Sağsağan", "Yoldaş Koroglu", "Çox gözəl" və s. həmçinin "Marallarım" silsiləsindən hekayələri ədəbi ictimaiyyətin diqqətini cəlb edib. Yazıçının hekayələrinin bir qismi "Marallarım" (1927) və "Hekayələr" (1940) kitabında toplanıb.

1928-ci ildə ədəbiyyat və incəsənət sahəsindəki xidmətləri nəzərə alınaraq Ə.Haqverdiyevə Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adı verilib. Böyük ədib 1933-cü il dekabrın 11-də Bakıda vəfat edib, Fəxri xiyabanda dəfn olunub.

Prezident İlham Əliyevin 31 yanvar 2020-ci il tarixli sərəncamı ilə ədibin anadan olmasının 150 illiyi ölkəmizdə qeyd edilib. Ə.Haqverdiyevin 150 illiyi, eyni zamanda, UNESCO-nun 2020–2021-ci illər üçün görkəmli şəxslərin və əlamətdar hadisələrin yubileyləri siyahısına daxil edilib.

M.MÜKƏRRƏMOĞLU,
"Xalq qəzeti"

Əbdürrəhim bəy Əsəd bəy oğlu Haqverdiyev 1870-ci il mayın 17-də Şuşa şəhərində anadan olub. 1890-cı ildə Şuşa realni məktəbinin altıncı sinfini bitirib, Tiflis realni məktəbinin sonuncu sinfində təhsini davam etdirib. 1891-ci ildə Tiflisdə təhsini başa vurduqdan sonra Peterburq Yol Mühəndisləri İnstitutuna daxil olub.

Gənc yazıçı özünün ilk pyesləri "Yeyərsən qaz ətini, görərsən ləzzətini" (1892) və "Dağın tifaqı" (1896) da Peterburqda yazıb. 1899-cu ildə o, Peterburqdan Şuşaya qayıdır. Şuşada iki il qalır və xalq yaradıcılığı nümunələrini toplamaqla məşğul olur. Ədib "Bəxtsiz cavan" pyesini də 1900-cü ildə Şuşada yazır. Pyes elə həmin il tamaşaya qoyulur. 1901-ci ildə Ə.Haqverdiyev Şuşadan Bakıya